

tes; lo qual resulta verament remarcable, puig qu'anyalment s'en cassaven comptats individus.

Mossén Marià Faura Sans, dona un exemplar de Granatita recullit a Costabona (P. Girona).

Comunicacions.—El president R. P. Barnola, parla de l'èxit obtingut en el Congrés de Zoologia de Mònaco, per nostre consoci R. P. Navàs, qui comissionat per a representar l'Institució en dit Congrés prengué part en les vives discussions sobre la llei de Prioritat en nomenclatura científica, havent obtingut dirigirles per un camí de concòrdia i justícia, conquerint al ensemps molts aplaudiments. El mateix senyor explicà una modificació teratològica en les sàmares terminals d'el Acer pseudo-platanus L. vulgarment «Blada» que facilment les transforma en trii adhuc polisàmares, ensenyantne qualques exemplars, donantne un per a el museu i prometent escriure-n un article detallat.

D. Llorenç Tomàs llegeix una nota malacològica que tracta del *Helix austriaca*, Muhl. i de ses varietats.

D. Joan Rosals dona lectura a dos treballs titulats «Canbi de fauna malacològica en l'estany del Remolà» i «Moluscs de Capellades».

Sens res més de que tractar s'aixeca la sessió a les 12'15 de la tarda.

NOTES DE SISTEMÀTICA BOTÀNICA

I

Assaig monogràfic del genre *OXALIS*

PER

JOAQUÍM M.^a DE BARNOLA, S. J.

No s'escauria gaire bé lo nom de monografia a eixa senzilla nota, l'objecte primordial de la qual es lo de donar a conèixer qualques espècies d'*Oxalis*, no citades del nostre terror i con-

cretar quel com de les ja conegudes, car em manquen força notícies de la major part de la regió catalana; per això serà prou ben anomenada amb lo mot més modest d'assaig monogràfic.

* * *

Família tan natural en la sistemàtica, com de fàcil determinació per llurs caràcters escayents; tan escassa en espècies europees, com singular en llurs condicions biològiques es la de les *Oxaliàcees*; eix nom (aixins com el del gènere qui la constitueix) deriva dels mots grecs: *oxis* àcid, i *als* sal, per al·lusió a l'acidesa de les fulles i altres parts de la planta, que contenen l'àcid oxàlic, sota la forma d'oxalat potàssic.

No té cap altre representant en la Flora europea que'l susdit gènere *Oxalis*.

Ell se caracterisa per tenir simetria pentàmera en les peçes florals, més trímera en les foliars; essent les fulles compostes trifoliolades (1), amb els foliols escotats en llur vèrtex. Presenten lo fenòmen del *somni* igualment que'ls de la *Sensitiva* i forçes *Lleguminoses*.

Deixèm a part altres particularitats, que's poden trobar a qualsevol Flora, car no'ns proposém fer una descripció completa, ni de la família, ni de les espècies que monografiem.

* * *

Clau per a la determinació de les espècies.

- (Pedúnculs florals uniflors radicals, (secció: *Acetosella*): a.
 (» » multiflors » (» : *Caprina*): b.
 (» » » axillars, (» : *Corniculata*): c.

a) Planta un xic pilosa; fulles llongament peciolades, amb els foliols bilobats, obcordiformes, lòbuls arrodonits; flors solitaries, blanques amb vènules de color de porpra, o be rosades, rarament violàcees; càpsula ovada, punxaguda. *O. acetosella*, L.

(1) Amb qualque excepció.

b) 1.—Fulles llongament peciolades, foliols amplement bilobats-obcordiformes (més amples que llargs) amb els lòbuls obtusos; flors amb els pètals *gros*s, quatre o cinc vegades més llargs que'l càlzer; càpsula pentàgon, ovada, punxaguda. *O. cernua*. Thunb.

2.—Fulles *quatrifoliades* (en nostre terrer les havèm trobades sempre *trifoliades*, caràcter apreciat aixís mateix per nostre consoci lo germà J. Sennen), foliols lobulats, amb els lòbuls aguts, cuneiformes, gayre bé triangulars; flors petites, *violetrosades*, nombroses, no arriba pas a fructificar en nostre clima *O. tetraphylla*, Cav.

3.—Fulles amb els foliols obcordiformes; flors *rosades*, *purpúrees*, tampoc havèm pas vist formarse les càpsules. *O. violacea*, L.

c) 1.—Tanys *drets*, fulles amb els foliols ob-ovals, sens estípules; pètals sencers, gros: planta no pas pilosa. *O. crenata*, Jacq.

2.—Tanys *humifussos*, fulles amb estípules, foliols obcordiformes; pedicels florals generalment biflors, flors grogues amb els pètals emarginats, prop de dues voltes més llargs que el càlzer; càpsula linear-oblonga, pentàgon; planta pilosa. *O. corniculata*, L.

Distribució geogràfica i notes crítiques.

OXALIS CORNICULATA, L.

Sin.: *pusilla*, Salib.; *villosa*, Bieb.

Especie abundantíssima en los terrers conreuats, dels quals es una vera plaga.

Se troba per tota l'Europa, a excepció de les regions boreals, al N. de l'Àfrica, Illes Canaries, Japó, Coxinxina, Mèxic e illes del mar Carib. Es gaire bé cosmopolita.

Els pagesos en diuen: *Lújula*.

Ha tingut aplicació com antiescorbútica.

La citen de Catalunya en Colmeiro (1), en Costa (2), lo

(1) Catálogo metódico de plantas observadas en Cataluña.

(2) Introducción a la Flora de Cataluña.

R. P. Marcet (1) de Montserrat, lo Dr. Gibert (in litt.) de Tarragona, en Willkomm y Lange (2) genèricament.

O. CRENATA, Jacq.

Natural del Perú, sos tubèrculs contenen una materia feculenta, alimentícia.

Segons nostre botànic lo Dr. en Joan Montserrat i Archs (3) se conreuava a Salt (Girona) amb lo nom de *patates ingleses*.

Sembla esser poc productiva. Uns exemplars recullits a S. Gervasi ara fa uns anys,ensem deuen referir-se a eixa especie, sub-espontania per tant en nostre clima.

O. ACETOSELLA, L.

Anomenada vulgarment *Lújula*, *pá de cucú*, *agreta*, *agrelleta*.

En Colmeiro (4) la cita de «parajes montañosos, como en Montseny y Montserrat».

La derrera localitat no la veyèm pas confirmada per nostre actiu explorador i benvolgut soci, R. P. Adeodat Marcet.

En Costa (4) diu: «Pirineos, reg. sub-alpina; Olot, Bolós, Teix.; Montseny y Montserrat, Colm.; Cardona, Riva». Les cites d'en Willkomm (4), son copia literal de les d'en Costa. Lo Dr. Gibert (in litt.) pensa haver-la trovada «semi-espontánea», per els voltants de Tarragona, sembla esser indígena de l'hemisferi boreal.

Ha sigut recomenada com antiescorbútica, refrigerant, diurètica, ...; hi ha qui se la menja com escarola.

O. CERNUA, Thunb.

Sin.: *lybica*, Viv.

Originaria del Cap de Bona Esperança, s'ha trovat al N. de l'Àfrica, Balears, Corçega i Portugal. Es abundosa per els voltants de Sarrià.

(1) Butlletí.

(2) Prodrómus Floræ hispanicæ.

(3) «La Creación», t. VIII.

(4) Lloc citat.

O. VIOLACEA, L.

Prové de l'Amèrica boreal, introduïda com planta de jardí, s'es propagada adhuc per els horts, segons esdevé a Sarrià.

O. TETRAPHYLLA, Cav.

D'aquesta especie cal dir lo mateix que de l'anterior. Repetirem no més l'observació que tenim feta abans de que's tracta d'una forma *trifoliata*, deguda pot ésser a l'aclimatació.

Sarrià, 1 de Març de 1913.

Les Cicindeles Catalanes (Col.)

C. *Campestris* L. y var.

PER

ASCENCI CODINA

(Acabament)

Com es natural, totes aquexes aberracions de color poden variar en lo dibuix per desaparició o confluència de les màcules dels èlitres en correlació amb les de la típica *campestris* L. i trobar-s'-hi totes les aberracions de dibuix transcrites, però per-'xò no cambien pas el nom.

Més a més de les dos formes de la típica *campestris* L. i les aberracions de dibuix i color apuntades, s trova a Catalunya també una falsa var. *maroccana* F. En la península's troven totes les transitories entre la típica *Campestris* L. forma Nord a la del Sud i d'aquexa a la var. *maroccana* F.